

23è Congrés Nacional

17 i 18 MARÇ 2001

PONÈNCIA POLÍTICA

Josep Huguet, Carles Bonet, Marta Cid, Joan Ridaó, Miquel Àngel Estradé i Jordi Castells

ERC, punt de trobada.

Per la democràcia, el progrés, la cultura i la llibertat.

1. ERC, 70 anys de lluita i de govern

ERC va ser en la seva fundació una trobada de republicans, independentistes i obreristes de signe llibertari o socialitzant. Trencava amb la bipolarització entre hegemonia de la dreta regionalista a les institucions catalanes i hegemonia de l'esquerra sucursalista, amb pactes puntuals amb el catalanisme d'esquerra, als grans ajuntaments. En el marc d'una restauració on els intents d'evolució havien estat avortats reiteradament. La dictablanda fou el context on ERC es fundà el març de 1931 com a confluència de corrents, però sobretot com a punt de trobada d'entitats cíviques, culturals i socials que ja estaven construint un país que superava les estretors i limitacions del marc legal. En ERC conflüen l'avantguarda artística i cultural, la defensa dels drets civils i personals més avançada d'Europa, un projecte de societat equitativa amb igualtat d'oportunitats i justícia social, un projecte d'autogovern basat en el dret a l'autodeterminació com a base de la voluntària federació i un programa de catalanització lingüística. Les eleccions que donaren l'empenta de sortida a ERC foren municipals, el que permeté treure tota la potencialitat a la composició municipalista del partit. ERC tingué la responsabilitat del govern en l'època de la República i de presidir les institucions a l'exili, fins a la fi de la dictadura franquista. L'inici de la transició comportà l'intent de marginació de les forces que, com ERC, representaven les propostes més rupturistes amb el franquisme, com ho demostra el fet que el nostre partit no estava legalitzat en les primeres eleccions democràtiques.

El 23è Congrés d'ERC té lloc en el 70è aniversari de la fundació del partit i ha de servir per orientar l'acció política de cara als tres anys propers, anteriors a un nou cicle electoral en el que pot canviar profundament el panorama polític a Catalunya. I en un context de profunds canvis socials, tecnològics i ambientals.

2. Noves oportunitats i noves exclusions socials

La revolució tecnològica augmenta les oportunitats, especialment d'aquelles societats que tenen un bon capital humà, com és el cas de la societat catalana. Les noves tecnologies de la informació i de la comunicació (TIC) donen possibilitats a les persones i a les comunitats com la catalana de ser

presentes a tot el món. Ahora, s'obren oportunitats per a les persones creatives, formades, per als emprenedors, per als territoris allunyats de les àrees metropolitanes. Les societats més obertes econòmicament augmenten les possibilitats d'emancipació política i de benestar social. I el capital humà, ha esdevingut la principal matèria prima en la nova revolució tecnològica. La societat dels Països Catalans té, per ara, un alt grau de cohesió, comparteix els valors de l'esforç i del predomini de la llibertat per sobre de l'autoritat i ocupa una posició de centralitat geogràfica i cultural en l'arc llatí de la mediterrània que li dóna moltes possibilitats, proporcionals al nivell d'autogovern que gaudeixi.

Hi ha també amenaces en el futur.

La globalització i el model de concentració econòmica imperant crea profundes esclotxes entre el nord i el sud i exclou en la misèria gran part de la població mundial. Front aquesta concentració del gran capital, ERC aposta per un sistema productiu més humà, ètic i responsable, al servei de la creativitat de la persona. Les transnacionals, però, estan esclavitzant mà d'obra infantil, desposseint de drets socials els treballadors de les nacions no desenvolupades i exportant els processos industrials contaminadors als països del sud. Els moviments especulatius de capitals, sense cap mena de gravamen ni control, causen profundes crisis econòmiques als països febles.

Paral·lelament, la globalització ha produït una gran emigració de persones de diversos països cap a Europa, inclosa Catalunya. Davant la importància d'aquest fet, la Unió Europea ha d'elaborar una política global comuna. Aquests éssers humans no han tingut el dret de poder viure dignament al seu propi país. Com a nació solidària cal que els incorporem, en la mesura possible, com a ciutadans amb plenitud de drets i plenitud de deures, entre els quals destaquen el respecte a la legalitat, als valors democràtics, a la cultura autòctona i a la laïcitat. Cal establir estratègies d'acollida sense discriminacions, siguin positives o negatives, que evitin divisions ètniques i greuges comparatius. Per això el Govern de Catalunya ha de d'obtenir de l'Estat totes les competències per dissenyar polítiques integrals i pròpies d'immigració (determinació de contingents, contractació en origen, política social i religiosa...), així com dotar de recursos als nostres ajuntaments per a fer front a les noves i urgents necessitats. Al capdavant denunciem aquells aspectes de l'actual Llei d'Estrangeria que neguen els drets de participació a aquests futurs nous ciutadans i els tracta només amb criteris policials. Cal però, també promoure el desenvolupament dels països d'origen perquè el primer dret, previ al de la migració, és el de poder viure i treballar al propi país, i perquè la capacitat d'acollida de les societats europees té un límit si no es vol trencar la cohesió social.

La nova economia significa noves exclusions socials d'aquells que no segueixen el ritme de les innovacions, d'aquells que ocupen els llocs més precaris de l'estructura laboral, i d'aquells territoris amb menor capacitat d'inversió en infraestructures de la comunicació. Noves formes d'explotació es poden produir amb l'externalització de feines, amb l'aparició dels treballadors autònoms dependents, el teletreball, el treball submergit o l'explotació de persones extracomunitàries. L'excessiva contractació en precari a través de les ETT's, així com les polítiques de "flexibilització laboral" que intenta imposar l'antisocial neoliberalisme econòmic exigint l'abatiment de les indemnitzacions per acomiadament, i la proliferació dels contractes continus sense dret a indemnització, anul·len la

possibilitat de l'exercici democràtic dels treballadors. Aquests fets es produeixen al mateix temps que la compressió de l'edat útil de les persones: allargament de la joventut i avançament de l'expulsió del treball de la gent gran. El manteniment d'una realitat social i econòmica injusta per part de l'estat espanyol frena la instauració d'un marc social català on s'aconsegueixin la jornada laboral de 35 hores, la reducció d'hores extres, el treball estable, la clara disminució dels riscos laborals i l'increment salarial en funció del major cost de la vida a Catalunya.

Per altra part, poden aparèixer **exclusions econòmiques**; la concentració de poder econòmic a escala internacional es produeix a l'entorn de grans grups multinacionals, molts d'ells amb relació privilegiada amb el poder polític, obrint un fossat entre el món de les grans finances i dels sectors oligopolics, molts de l'àmbit semipúblic, i els sectors productius més dinàmics de petita i mitjana empresa o amb més riscos de precarització com les empreses subcontractades, les empreses familiars agràries o les cooperatives. A l'estat espanyol s'han impulsat empreses oligopòliques que com a fruit de la privatització acompanyada de concentració i centralització —i el mercat cultural dominant en llengua castellana que comporta l'**exclusió cultural**— s'interposen entre la societat catalana i el món, impedeixen l'obertura total de la nostra societat i ens podrien impedir l'aprofitament de les noves oportunitats de la revolució tecnològica. Per altra part, la concentració de poder a Madrid ha comportat l'atracció en la creació de llocs de treball amb valor afegit: la R+D i la gestió, convertint la capitalitat política en capitalitat econòmica, competidora directa i privilegiada de Barcelona com a capital i de Catalunya com a país.

El sistema productiu en què estem immersos, basat en un afany de lucre a curt termini, està malbaratant els recursos naturals dels Països Catalans. Així no es fa una gestió realment sostenible de l'aigua (com l'imposat "Plan Hidrológico Nacional"), del territori o de l'energia . Així, s'emet abusivament CO2 a l'atmosfera, se segueix sense potenciar alternatives energètiques -no contaminants ni dependents com l'eòlica i la solar - i es mantenen les incineradores a l'hora de tractar els residus. Assistim a uns forts desequilibris territorials que dificulten el seu bon ús, amb un model turístic insostenible i l'aparició de grans espais amb pèrdua de població. Trobem a faltar una planificació de residus que disminueixi la seva generació i que sigui territorialment justa i equilibrada. Observem, a més, com els interessos econòmics estan posant en perill la garantia sanitària de la cadena alimentària per no haver potenciat sistemes de producció més naturals. Finalment, cal posar de manifest que és necessari un veritable canvi de model política fiscal que possibiliti un desenvolupament sostenible.

Els grups socials dominants tenen com a garantia del seu poder el control dels mitjans de comunicació, l'exèrcit i la monarquia espanyola. La nostra societat només s'emanciparà, per tant, amb l'assumpció dels valors activament pacifistes, culturals i democràtics del republicanisme. És denunciable el lligam de la casa reial amb aquella oligarquia, els luxes i privilegis de què gaudeix i el fonament militarista que la sustenta. No podem deixar d'oposar-nos a la pretesa inqüestionabilitat dels exèrcits. Aquests, amb els seus "valors" i els seus enormes pressupostos, són un fre per l'alternativa de diàleg i mediació internacional que proposa la cultura de la pau.

La societat patriarcal en què vivim ha fomentat una cultura masclista que dificulta, malgrat determinats avenços, l'objectiu que la dona i l'home se situïn en peu d'igualtat, tant en el món laboral com en l'àmbit privat. Així constatem com subsisteixen fortes desigualtats en els salaris, la vigència dels maltractaments, com és qüestionada l'excedència per maternitat o paternitat, la no contemplació - amb seriositat- de jornades que facin compatibles el treball amb la vida privada o com no s'amplia el dret a l'avortament dintre dels quatre primers mesos.

Finalment, constatem com aquest règim conservador no pot garantir plenament els drets civils perquè trontollaria la seva base ideològica. Així patim la negació del dret a l'eutanàsia, és a dir la garantia de poder tenir una mort amb dignitat; la limitació dels drets de les parelles de fet, l'obstrucció del dret al referèndum on el poble pugui decidir els seus afers importants, i, entre aquests, escollir entre monarquia o república o el fonamental dret del poble català d'exercir l'autodeterminació.

3. La fi d'un cicle del catalanisme. L'autonomia engany.

Malgrat tot, la societat catalana té un dinamisme i una capacitat d'adaptació que no es correspon amb una certa atonia i retard en l'esfera política i institucional que no segueix el ritme de modernització de la primera ni és capaç d'actuar amb la mateixa llibertat, per l'espoli de recursos i per la manca d'autogovern.

Les administracions catalanes pateixen un important dèficit fiscal —1,5 bilions de pessetes anuals només per al Principat—, i una inversió pública molt per sota del nivell de població i lluny de l'aportació d'impostos. La bonança econòmica internacional, resultat en part de l'explotació del tercer món i de la natura, i l'esforç dels emprenedors, professionals i treballadors del conjunt dels Països Catalans, han fet viure un llarg cicle de prosperitat en l'esfera privada que és comparable a la dels territoris amb més creixement de la Unió Europea. Aquest fet encara contrasta més amb l'annorèxia dels serveis públics als nostres territoris, com per exemple en sanitat, escola i infraestructures, situats en termes relatius a la cua dels territoris europeus fruit d'anys de dèficit fiscal acumulat (40 de franquisme i 20 de restauració monàrquica) — més de 10 bilions en el període autonòmic, pel Principat— que han deixat d'invertir-se en hospitals, escoles, carreteres, centres d'investigació o suport a les unitats familiars. Els Països Catalans són condemnats a ser una societat altament privatitzada, on els serveis universals estan molt per sota de la mitjana europea i on no hi ha suficients mitjans destinats a superar l'exclusió social. Estem condemnats a esdevenir una societat de peatge.

Per altra part, arreu d'Europa es viuen processos de desagregació política com a fruit de la integració econòmica i l'avenç de la subsidiarietat en la gestió de la democràcia. Aquest són els casos de Gran Bretanya, Itàlia, Bèlgica i fins i tot, en menor mesura, França en el cas cors. L'Estat espanyol un cop més neda a contracorrent. S'està produint una bunquerització del règim d'Aznar que utilitza la Constitució i els estatuts, convenientment buidats, com a línia divisòria entre demòcrates i no

demòcrates. A vint anys del retorn de la Generalitat es demostra que l'autonomia de la que gaudim és bàsicament administrativa: desconcentració de la despesa, execució de lleis i directives estatals i gestió de personal, mentre el poder polític i econòmic continua resident més concentrat que mai a Madrid. L'Estatut d'autonomia ha estat buidat de les seves competències a través de:

- El cop de timó posterior al 23-F: LOAPA i LOFCA
- L'abús en l'aprovació de lleis bàsiques de l'estat que no deixen marge de maniobra.
- L'abús en l'aplicació centralitzadora de la planificació econòmica i del principi de solidaritat.
- La consideració de les competències exclusives com a concurrencials (en les quals l'Estat hi intervé)
- L'adopció de sentències lesives per part del Tribunal Constitucional
- La intermediació de l'estat davant de la Unió Europea en competències de la Generalitat
- La permanència d'estructures centrals en àmbits on la competència és exclusiva i l'ús de l'abundància pressupostària d'aquestes davant l'asfíxia financera de les Comunitats autònomes, per recuperar el terreny perdut.

El PP es va oposar a les autonomies i a la mateixa Constitució a l'inici de la transició, i ara defensa l'actual status quo, perquè s'ha buidat de contingut el marc legal, ja de per si bastant migrat, que ha esdevingut una trampa. El PP està desplegant un projecte recentralitzador de caràcter polític, econòmic i cultural, sota l'excusa de la coordinació, l'homogeneïtzació, que fins i tot, exclou a federalistes i autonomistes de l'àrea de joc comú. Al mateix temps impulsa una campanya de criminalització dels nacionalismes i independentismes democràtics.

La manca de reacció de les forces polítiques reformistes (CiU, PSC, PSPV, PSIB) davant de l'esmentat procés de buidatge dels estatuts d'autonomia dona a ERC l'oportunitat d'incrementar les files de l'independentisme amb aquelles persones que s'adonen que l'Estat espanyol no pot assumir les seves moderades aspiracions d'autogovern. La tasca d'ERC és cercar aliats a dins dels Països Catalans, i a fora, entre tots aquells disposats a recórrer junts el tram que porta d'un estat centralista amb revestiment autonòmic, a un d'autènticament plural, respectuós amb la diversitat i democràtic que reconegui el dret a l'autodeterminació sense menystenir els objectius independentistes finals del nostre partit i per tal de defensar, ensems, el nostre discurs federatiu europeu i el nostre confederalisme en el context del Països Catalans. Per això, més que mai ERC ha de posar en evidència aquelles posicions que utilitzen els projectes federalista i autonomista com a cortina de fum per a perpetuar la dependència econòmica, política i social i cultural de Catalunya respecte l'estat espanyol.

Aquesta acció s'ha de portar a terme als Països Catalans promovent la reforma dels Estatuts en la línia del projecte d'Estatut nacional (Catalunya, Estat lliure); i a l'Estat, promovent canvis en la legalitat, inclosa la Constitució, que afavoreixin la democràcia i el respecte a la voluntat popular dels diferents pobles que conformen l'Estat Espanyol, com per exemple:

- Eliminar la prohibició de federació entre comunitats autònomes i reconeixement del dret a la coordinació i federació entre els diferents territoris autònoms.
- Representació directa de Catalunya a la Unió Europea.
- Garantia efectiva dels drets socials de tots/es els/les ciutadanes.
- Tribunals Superiors de Justícia autonòmics amb competències plenes, inclosa la creació del Tribunal de Cassació de Catalunya.
- Senat amb representació plurinacional i amb dret a vet.
- Definir les competències estatals que fixa la Constitució i consagrar el principi de lliure disposició en la resta de matèries.
- Evitar duplicitats d'administracions en tots aquells àmbits en què les autonomies tenen competències exclusives. En aquest sentit, cal exigir la supressió del Ministerio de Cultura.
- Potenciar els àmbits relacionats amb la cultura: llengua, ensenyament i mitjans de comunicació són competències exclusives dels territoris que disposen de llengua pròpia.
- Modificar l'article 8 de la Constitució espanyola, per tal que l'exèrcit deixi de ser garant de la unitat de l'Estat.
- Reconeixement del dret a l'autodeterminació.

4. Situació Política actual als Països Catalans, posicionament i polítiques actives d'ERC arreu del territori.

4.1. El pujolisme i el maragallisme com a opcions del passat

La situació del govern de Catalunya ve caracteritzada per la feblesa d'una minoria que es recolza en el Partit Popular i el desgast de 20 anys de gestió que fa aigües per diverses bandes: la continuïtat de polítiques al servei de lobbies econòmics potents, que viuen de la dependència econòmica de Catalunya, com ara concessionàries d'autopistes, grans constructores, ensenyament privat i indústria farmacèutica; la trama de corrupció generalitzada en les relacions administració - empresa privada que trenca amb la tradició honesta i ètica del catalanisme. L'abusiva identificació entre el partit del govern i la institució, el partidisme en les negociacions amb l'Estat, la manca d'objectius estratègics i l'apel·lació periòdica als sentiments patriòtics per compensar la fallida de la política, han fet molt de mal al conjunt del catalanisme provocant-ne un cansament.

L'oferta d'acord de govern feta des d'ERC al President Pujol, era un intent de canviar la situació actual i fer un gir catalanista i social. Pujol va rebutjar de forma contundent l'oferta, no perquè equivoqués els papers com algunes «ànimes cànides» de la direcció de CiU van pretendre, sinó perquè havia triat la continuïtat del suport del PP com a únic soci possible per continuar practicant en solitari la política conservadora i regionalista que el caracteritza.

Lamentablement, el primer partit de l'oposició s'ha instal·lat en una oposició virtual plena de gestos mediàtics i erràtics — govern a l'ombra— amb una voluntat explícita d'hegemonitzar la resta de forces d'esquerra. La pretensió de liderar i coordinar el conjunt d'iniciatives polítiques parlamentàries i el mimetisme que ha adoptat el PSC en relació a moltes de les posicions clàssiques d'ERC indica que

ens trobem en un intent de substitució, que anirà, però, destinat al fracàs sempre i quan sapiguem fer creïble el nostre projecte de canvi social i nacional amb una pràctica política diferenciada de les demés forces d'esquerra i, sobretot, del PSC. Hem de posar el seu discurs en contradicció, i no només pel que respecta a la discussió teòrica, sinó sobretot en la pràctica política que ha de passar a ser ofensiva, sense renúncies i enganys, ajudant a estructurar la resposta dels diferents sectors socials a les polítiques de CiU –PP i liderant-les en l'àmbit polític. A més, cal fer notar que el PSC-PSOE és corresponsable pels seus anys de govern a Madrid i als principals ajuntaments de Catalunya, de molts dels dèficits actuals. Per altra part, el tracte preferencial ofert durant molt de temps pel PSC-PSOE a Unió sembla indicar que aquests prefereixen una aliança amb la dreta democristiana que els permeti gestionar el centre lligth, i no posar en qüestió els principals ressorts del poder econòmic dels que el seu líder és un bon avalador, i el repartiment de les àrees d'influència a les institucions, i no pas un acord amb una ERC que, en la seva pràctica quotidiana i el seu horitzó futur, té una voluntat clarament transformadora.

Malgrat això, davant de la situació de bipolarització i bloqueig, ERC ha d'oferir per la resta de legislatura, la constitució d'un govern format amb les forces de tradició democràtica per iniciar un període constituent on es redacti la reforma de l'Estatut i el nou sistema de finançament, s'aprovi la llei electoral i la divisió territorial de Catalunya, es posin les bases a l'espai social català i s'acordi desplegar la llei de política lingüística. Aquesta oferta haurà de contemplar un temps de negociació prèvia que garanteixi que el contingut real d'aquests punts és assumible per part d'ERC.

Si CiU es nega a aquesta solució, i davant de l'eventualitat d'una retirada del suport del PP a Pujol, només quedarà l'opció de convocar eleccions anticipades. Mentrestant, ERC ha de ser i aparèixer com l'alternativa pels sectors progressistes de CiU, pels catalanistes del PSC, pels independentistes que encara hi ha a IC i pels abstencionistes que esperen una altra forma de fer política. Per aconseguir-ho ha de ser un partit diferent en el discurs i en la pràctica política. La imatge de partit preparat per governar en cap cas no dependrà dels criteris que marquin els grans grups mediàtics vinculats a les forces de la bipolarització: CiU i PSC. Ha de ser la fortlesa de les bases i estructures del nostre projecte, la imbricació social, la formació política i dinamització de la nostra militància, la potenciació dels moviments socials i l'estructuració d'organitzacions socials. A més, ha de continuar concentrant les seves activitats institucionals (Parlament, Congrés, Senat, Europa, Ajuntaments i d'altres entitats supramunicipals) en aquelles qüestions de més repercussió social que alhora signifiquin elements més innovadors que comportin de fet ruptures positives de la quotidianitat de molta gent, canvis reals i no cosmètics. Això permetria visualitzar com seria el govern d'ERC i es percebria quin model de societat inclouria el projecte de República Catalana, com a Estat europeu.

4.2. L'acció d'ERC a la resta de països catalans

La reivindicació d'un espai nacional unitari, políticament sobirà i socialment just als Països Catalans, és un objectiu comú que s'articula paral·lelament a la capacitat de decisió de cada territori, tenint en compte les seves circumstàncies concretes i defugint temptacions centralistes i centralitzadores que crearien processos de subordinació i de satel·lització política.

Al País Valencià, Esquerra Republicana del País Valencià ha d'establir una política d'aliances que prioritzi les forces d'esquerra transformadora i el nacionalisme d'esquerra. Que aprofundeixi en un projecte polític autònom, alhora que es treballa en la millora de la connexió entre els teixits associatius dels diversos Països Catalans.

A les Illes, ERC, participarà en la configuració de blocs amplis de vocació unitària, de caràcter progressista i voluntat nacional, que superi la voluntat hegemònica del principal partit no sucursal de les Illes.

A Catalunya nord cal, al costat del treball unitari en la societat civil, avançar en la col.laboració amb l'esquerra plural sota uns paràmetres de catalanitat.

A la Vall d'Aran, Esquerra Republicana no ha de renunciar a endegar una organització autònoma com tots els altres partits catalans.

A la Franja, ERC arribarà amb un acord amb la Chunta aragonesa per la promoció de l'autogovern i de la cultura catalana en totes les comarques de la Franja.

Pel que fa a l'Alguer cal fomentar la cooperació entre entitats catalanes i entitats alguereses amb les que es puguin intercanviar opinions i experiències sobre l'aportació catalana a la realitat mediterrània, i pel que fa a Andorra, cal mantenir relacions fraternals amb les organitzacions progressistes.

El diferent potencial en l'avanç cap a la sobirania nacional fa imprescindible l'existència d'uns criteris de solidaritat interterritorials fonamentats en l'existència d'uns interessos compartits que justifiquen plenament una estratègia centrada en el principi que la unitat fa la força: l'espoli fiscal que patim, la discriminació en inversions públiques estatals, el procés d'aculturació fomentat des dels mitjans de comunicació que abasten el regne d'Espanya i la persecució constant a què se sotmet la llengua catalana exigeixen una resposta organitzada i conjunta de la societat catalana, tant per frenar el procés d'alienació com per avançar en la línia de construcció d'un espai nacional comú, d'una societat justa i d'una democràcia avançada, sobre els eixos dels anhels compartits.

ERC, per tant, defensarà els interessos socials i nacionals des de qualsevol territori català que es trobi en situació d'afavorir els objectius comuns, tant des de les actuacions de partit com des de les accions institucionals impulsades per membres d'Esquerra Republicana, però sempre respectant els ritmes propis de cada territori i partint de la realitat social diferenciada existent, així com de la tradició històrica dels Països Catalans constituïts, fins a l'ocupació borbònica, com a Estats confederats al si de la Corona d'Aragó.

En qualsevol cas, ERC ha de prioritzar com a força de govern i de mobilització aquells elements del seu programa que signifiquin aspectes més sentits per la majoria social (classes mitjanes i populars), i alhora més innovadors, seguint els passos dels països més avançats d'Europa.

5. Una societat democràtica i lliure amb més benestar, més riquesa i ecològicament sostenible

El treball més immediat per uns Països Catalans pròspers, justos i lliures conté set objectius:

1. Un país socialment just, amb una sanitat digna i a l'abast de tota la població, que protegeixi les diferents estructures familiars i que garanteixi uns serveis públics de qualitat.
2. Un país amb noves i millors infraestructures que siguin una eina de cohesió territorial, amb una administració eficient, al servei dels ciutadans i ciutadanes.
3. Un país modern amb recursos suficients, amb un nou sistema de finançament, amb mecanismes de gestió i de control per part dels ciutadans i ciutadanes.
4. Un país productiu, competitiu i amb treball digne per tothom, amb un model de desenvolupament econòmic sostenible i respectuós amb el medi ambient.
5. Un país amb una forta empenta cultural que reflecteixi la seva modernitat, amb un model d'ensenyament i de formació de qualitat, participatiu, democràtic, respectuós amb la realitat nacional dels Països Catalans i que promogui la cultura de la Pau i de la Solidaritat.
6. Un país amb les llibertats personals plenes.

D'altra banda, tots aquests objectius van orientats a la consecució d' un estat lliure i democràtic, amb justícia social i que vetlli per la defensa d'aquests principis a tot el món.

Els principals punts de l'acció institucional i social en els propers tres anys seran:

5.1. Programa per un Estat del benestar propi i una societat de les oportunitats

- Promoció de l'habitatge social, foment de l'habitatge de lloguer i penalització fiscal de l'habitatge desocupat.
- Mesures específiques per un Pla d'Habitatge Jove.
- Accions per millorar la transparència del mercat immobiliari i lluitar contra l'especulació urbanística.
- Generalització de les llars d'infants públiques.
- Demanda d'una sanitat pública, gratuïta, universal i de qualitat. Impuls d'una llei d'incompatibilitats del funcionariat sanitari.
- Promoció de centres de dia de públics, d' assistència domiciliària i de residències per a la gent gran i els malalts crònics.
- Suport a les unitats familiars amb persones discapacitades o persones grans dependents
- Programes d'ajut per a persones en situacions de risc i/o marginalitat.
- Elaboració d'un programa d'actuació contra la violència de gènere
- Promoció laboral real de la dona, mitjançant:
 - dispensa de càrregues socials per empreses en les baixes de maternitat
 - Igualtat real de salaris
- Proposta de Pla d'acolliment de persones immigrades d'acord amb les possibilitats laborals i socials del país.
- Promoure la jornada laboral setmanal màxima de 35 hores. Impuls de la reforma de la legislació sobre seguretat laboral. Accions contra les iniciatives legislatives que atempten contra els drets i els interessos dels treballadors i treballadores.
- Limitació de les hores extraordinàries.

- Lluita contra la sinistralitat laboral
- Fixació d'un salari mínim interprofessional més d'acord amb els barems europeus
- Regulació rigorosa de l'àmbit del treball temporal per tal de garantir la fi del treball precari i millora de la seguretat laboral dels treballadors. Que el Servei Públic de Col·locació vagi assumint la majoria de les funcions d'intermediació de l'ocupació temporal.
- Limitació de la temporalitat i les subcontractacions
- Equiparació paulatina de les pensions mínimes als salari mínim interprofessional
- Avançar cap a la negociació dels convenis col·lectius circumscrits al marc laboral català, tenint presents aspectes com el del cost diferencial de la vida.
- Demanda del complement a les pensions no contributives dels pensionistes catalans pel cost diferencial de la vida. Convenis sindicals específics per Catalunya a tots els nivells, que compensin les diferències de l'IPC amb la resta de l'Estat.
- Establiment d'un salari social per tothom que no tingui dret a una pensió.
- Impuls legislatiu que amplii el concepte de família o nucli familiar a les parelles de fet.
- Impuls d'una legislació que garanteixi una mort digna.
- Promoció de la disminució de la cotització social per afavorir l'ocupació i augment dels impostos directes sobre beneficis, rendes i especulació (immobiliària, bursàtil...)

5.2. Programa per una societat pròspera, productora i redistribuidora de riquesa

- Promoció de nous centres tecnològics
- Modificació i millora de la llei de caixes que impliqui un control públic d'aquestes, no solament per fer-les més representatives i pròximes a les necessitats socials, sinó també per garantir que no es puguin privatitzar en el futur.
- Creació del Banc Nacional de Catalunya
- Adopció d'incentius fiscals per a unitats familiars, petites i mitjanes empreses i autònoms.
- Suport a les pimes, a les empreses familiars i a l'economia social com a principals impulsors de la creació d'ocupació
- Suport a l'explotació familiar agrària i del sector primari
- Accions contra tots els oligopolis en l'àmbit de les empreses privatitzades, en l'àmbit de les superfícies comercials.

5.3. Programa per a la millora de la formació, educació i cultura del país.

- Accions per a la plena incorporació de tots els ciutadans a la societat de la informació
- Promoció i major dotació per l'ensenyament públic i laic com a garantia d'un accés igualitari a la societat de la informació, evitant que aquesta comporte segregació per raons de classe, cultura, gènere, llengua o religió. *Establiment* de controls efectius per garantir que l'ensenyament concertat s'adeqüi a la legalitat vigent.
- Generalització de l'oferta de places de llars d'infants públiques de 0-3 anys
- Pla d'integració i dignificació dels tres sistemes de formació professional: reglada, ocupacional i continuada.

- Pla per a la reindustrialització cultural i de suport a la creació i extensió territorial de les infraestructures culturals bàsiques
- Pla de suport a la R+D en totes les seves vessants, públiques i privades, que exclouï les finalitats militars.
- Reforçament de la política cultural, tant en l'aspecte industrial com de promoció:
 - Llei de mecenatge
 - Promoció cultural als medis de comunicació de la Generalitat
 - Incentius a la promoció a través dels mitjans privats
- Promoció de la cultura catalana a l'estranger, mitjançant traduccions, exposicions, fires, etc.
- Potenciar l'espai universitari dels Països Catalans.
- Mesures per l'impuls de l'ús social del català
- Ajuts perquè les persones amb baix poder adquisitiu puguin tenir accés més fàcil a la cultura.

5.4. Programa per a la modernització, el reequilibri territorial i la sostenibilitat

- Accions per accelerar el Pla de Rescat de les infraestructures de peatge i el foment del transport col·lectiu.
- Promoció del traspàs dels sistemes aeroportuaris, portuaris i de la xarxa ferroviària regional i de rodalies.
- Adopció d'un Pla d'Infraestructures per al reequilibri territorial i la sostenibilitat. Enfocament territorial global de la millora de la xarxa energètica, viària i ferroviària, així com del ple accés a la societat de la informació.
- Promoció del transport ferroviari com a instrument de la mobilitat sostenible prioritzant l'ús de trens pendulars o de velocitat alta.
- Promoció d'una llei catalana, valenciana i balear del sòl que preservi el sòl agrícola; oposició al decret liberalitzador
- Control del compliment dels plans comarcals de muntanya.
- Defensa d'una política energètica sostenible que permeti avançar cap a la desnuclearització de Catalunya. Posada en marxa d'un Pla de Desenvolupament Sostenible, que inclogui programes d'inversions en investigació sobre energies alternatives, reciclatge i infraestructures d'energies renovables, així com un pla d'implantació d'energies no contaminants.
- Lluita per la preservació i ampliació dels espais naturals.
- Establiment d'un pla antiincendis efectiu
- Aplicació del Pla de Residus
- Promoció d'una política racional de gestió i ús dels recursos hídrics
- Reducció del centralisme administratiu de la Generalitat, substituint l'exagerada dependència administrativa actual del territori en relació a la capital per una interdependència comarcal més enriquidora.

5.5. Programa per a la democràcia republicana

- Promoure la regionalització interior de Catalunya i el País Valencià, la comarcalització de les Illes i la Franja, i la creació d'un departament a la Catalunya Nord.

- Aplicació del principi de subsidiarietat als ajuntaments i millora del seu finançament
- Pla de simplificació i agilització de l'administració. Carta dels drets de l'usuari de serveis.
- Llei de la Seguretat Pública. Respecte de la privacitat i protecció dels drets individuals. I de l'exercici de la llibertat compatible amb les noves tecnologies.
- Promoció del protagonisme social de la dona. Elaboració d'un Pla Integral de les Dones; reforma de l'ICD, per tal que esdevingui una eina transversal.
- Impuls d'un pla de suport a les dones maltractades
- Nova Llei de finançament de partits polítics i limitació de les despeses electorals.
- Nova Llei de contractes públics per augmentar la transparència; reserva del 20% per a pimes en la licitació d'obra pública.
- Millora de la Llei d'iniciativa legislativa popular; promoció de consultes o referèndums a escala local, regional i nacional i reconeixement del caràcter vinculant dels seus resultats; promoció dels nuclis de participació ciutadana.
- Pacte per la laïcitat que garanteixi els drets a la llibertat religiosa, però en un estricte compliment dels deures inherents als valors democràtics i al respecte als drets de les persones reconeguts per la legalitat vigent.
- Activar una llei que atorgui a la Generalitat el comandament sobre tots els cossos de seguretat existents al nostre territori, que permeti la cooperació integrada de les diferents policies i l'eixamplament de competències de la policia catalana (terrorisme, narcotràfic, tràfic d'armes, ports, aeroports, duanes ...).
- Demanda de la supressió de la legislació i les institucions d'excepció.
- Demanda de reforma de la llei d'estrangeria i del codi penal, particularment aquella que afecta als menors d'edat.
- Traspàs de l'administració de Justícia.
- Proposar una nova llei electoral basada en llistes mixtes

5.6. Una nació de ciutadans de moltes identitats, però amb identificadors comuns

- Impuls a la consolidació d'una societat nacional diferenciada amb valors comuns com l'apel·lació al diàleg com a solució de conflictes i la memòria crítica del passat
- Impuls de la reforma dels Estatuts d'Autonomia en la línia del projecte per l'Estat lliure de Catalunya, com a pas previ a l'Estat confederat dels Països Catalans.
- Pacte fiscal entre Catalunya, País Valencià, les Illes, Aragó i l'Estat espanyol, en la línia del concert econòmic cooperatiu.
- Desplegament general al Principat de Catalunya de la llei de política lingüística pròpia i aplicació efectiva de la capacitat sancionadora prevista en cas d'incompliment de la normativa vigent. Denúncia i reformulació de la política lingüística del País Valencià.
- Pla transversal per a la integració social i cultural de la immigració i reclamació de competències i recursos per dur-lo a terme.
- Institucionalització de la presència catalana a la Unió Europea, convenientment reformada i democratitzada, a la UNESCO i a d'altres organismes internacionals.

- Promoció de la col·laboració i l'intercanvi social i institucional entre el Principat, la Catalunya Nord, les Illes Balears, el País Valencià, l'Aragó, el principat d'Andorra i l'Alguer.
- Impuls en la defensa i consolidació del català com a llengua d'ús corrent en tots els àmbits de la societat catalana.
- Promoció i suport de les festes populars i activitats folklòriques pròpies de la Nació Catalana.
- Promoció de la coordinació entre els governs de les comunitats autònomes dels Països Catalans en els àmbits de la cultura i el lleure, els mitjans de comunicació i l'ensenyament.

5.7. Un país construït, també, des dels ajuntaments

El model municipal d'ERC passa per impulsar polítiques que donin cobertura a dèficits importants com aprofundir en la participació dels ciutadans i ciutadanes en els afers públics, innovant en el camp de la participació ciutadana: consells municipals participatius, estructures descentralitzades, ...; incentivar una política de sostenibilitat que faci compatible el creixement econòmic amb la defensa del medi ambient i els recursos naturals; desplegar una política d'ordenació del territori entesa de forma transversal, com l'expressió espacial de la política econòmica, social, cultural i ecològica al servei de la col·lectivitat, cal un creixement urbanístic racional i sostenible que tendeixi a millorar les condicions de vida del conjunt de la població; polítiques integrals per garantir la integració dels diferents col·lectius que conformen la societat catalana; entendre l'acció municipal com un servei als interessos generals i, en conseqüència, com un compromís amb la reconstrucció nacional del país a favor d'un futur sobirà per Catalunya alhora que cal impulsar l'assemblea de regidors i regidores dels Països Catalans.

- Elaboració d'un discurs propi municipalista pel que fa a aspectes fonamentals com el model territorial, el marc competencial dels ajuntaments i el seu finançament.
- Pel que fa als aspectes competencials:
 - Aplicació del principi de subsidiarietat.
 - Acceptació de més competències sempre que vagin acompanyades dels recursos corresponents.
- La necessitat de traspasar competències en àmbits com l'ensenyament primari i el de 0 a 3 anys, polítiques de benestar social, habitatge i polítiques actives d'ocupació.
- Sobre el finançament:
 - Necessitat d'incrementar el volum del sector local dins de la despesa pública a Catalunya.
 - Un nou marc tributari amb la supressió de l'IAE i la participació dels municipis en impostos estatals com l'IRPF o l'IVA, incorporar una participació del 10% sobre l'impost especial d'hidrocarburs dels municipis de més de 50 mil habitants, incrementar l'autonomia municipal en la determinació i gestió tributària.
- Introduir un impost sobre pernoctacions en establiments turístics, com a import municipal de caràcter voluntari.
- Impulsar el debat sobre la necessitat d'un nou model territorial i administratiu per Catalunya basat en el municipi com a element fonamental, la simplificació de les estructures administratives i l'eliminació de les diputacions, la regionalització del país i el reconeixement de la seva heterogeneïtat.

- Formular polítiques pròpies en els diferents àmbits sectorials de la gestió municipal. La generació i elaboració de projectes propis com a mostra de les senyes d'identitat de l'actuació dels representants municipals d'ERC.
- Aprofundiment del discurs metropolità d'ERC en l'àmbit de Barcelona i en d'altres realitats urbanes, que contempli la complexitat i les relacions dels municipis que conformen aquesta realitat metropolitana.
- Promoure la necessària unitat del municipalisme català i la seva desvinculació d'estructures estatals.

5.8. Per una acció internacional pacífica, solidària i alliberadora que eviti els efectes nocius de la globalització.

- Reforçar mobilitzacions que qüestionen el paper dels exèrcits i lluita per aconseguir una força internacional única sota el comandament democràtic de l'ONU.
- Incentivar la Unió Europea perquè es treballi per una regeneració democràtica de l'ONU i es pronunciï per la supressió del dret de veto de les grans potències al Consell de Seguretat.
- Lluitar per la condonació immediata del deute extern a fi que els pobles subdesenvolupats puguin iniciar un camí de recuperació econòmica.
- Treballar per l'establiment d'uns mínims de drets socials i laborals i de requisits ecològics arreu del món que evitin l'explotació de les transnacionals.
- Solidaritat activa amb tots els pobles que lluiten per la seva llibertat: la República Saharai, Montenegro, el poble Kurd, Chiapas, ..

6. Construir l'alternativa: Un partit reflex de la majoria social de progrés i de la gent activa

Per portar a terme aquest programa polític, social i cultural de ruptures amb la quotidianitat i d'avanç cap a la República dels Països Catalans cal refermar-se en la política fundacional de partit de govern, als municipis i a la Generalitat, amb una clara vocació de majories. ERC parteix de l'autonomia de la societat civil i de la voluntat que aquesta faci innecessari l'excés d'Estat.

Per això, cal que ERC promogui un projecte social propi : presència en sindicats, organitzacions de les pimes, cooperatives, associacions d'autònoms i captació dels dirigents d'aquelles experiències més avançades i eficients en tots els àmbits.

Cal promoure un projecte cultural basat en la modernitat, l'avantguarda, la catalanitat identificadora, la memòria històrica.

Per tot això també cal que ERC aposti clarament i sense fissures per la coordinació de totes aquelles persones i organitzacions que s'identifiquen plenament amb el projecte de l'esquerra nacional en una ampli projecte d'esquerres, republicà i independentista ala Catalunya de començaments del segle XXI. ERC ha d'esdevenir el referent polític d'aquest moviment i, com a tal, n'ha d'assumir el discurs

transversal –sense fissures ni oportunitats- traslladar (i defensar com a pròpies) les seves propostes a les institucions i reforçar amb tots els mitjans possibles les organitzacions d'aquest moviment.

Per tant, cal promoure un projecte que sigui motor de canvi en tots els àmbits sectorials però que sigui percebut socialment com un tot indestruïble que no s'avergonyeix ni dissimula el seu objectiu últim: la Catalunya nacionalment lliure i socialment justa, cosa que ha de normalitzar definitivament un projecte que encara és considerat aliè (quan no utòpic) per àmplies capes de la societat catalana.

6.1 Objectius estratègics

Per tot això, com deia la ponència aprovada al 22è Congrés Nacional, és necessari:

- L'organització i estructuració d'una base social que s'identifiqui amb el republicanisme i l'independentisme, però també amb una política socialment avançada i de defensa de les classes menys privilegiades. Aquesta identificació requereix que ERC faci seus els problemes, els anhels i la cultura de les classes populars i ofereixi polítiques i vies de solució.
- Crear i/o dinamitzar organitzacions sectorials que treballin en els diferents àmbits (sindical, llengua, cultura, veïnal, juvenil, estudiantil, solidaritat, ecologista, antimilitarista, igualtat...) des d'una anàlisi independentista. Desenvolupar un programa de treball i incidència en cada un d'aquests sectors amb un seguiment específic per part del Comitè Executiu i el Consell Nacional.
- Crear les estructures necessàries per tal de generar en espai comunicacional i d'incidència social propis; mitjans de comunicació, aparell de propaganda política, locals, socials...
- La legitimació de l'alternativa republicana i la superació de la Constitució i els Estatuts erosionats, així com de les forces polítiques que els donen suport i els grans grups mediàtics que els reten homenatge, via l'assumpció desacomplexada per part del teixit associatiu de l'ideari de l'esquerra nacional com a signe de normalitat.
- Lluitar perquè totes les organitzacions i institucions que actuïn al nostre país siguin sobiranes
- Incrementar la nostra presència en les institucions democràtiques, tant en l'oposició com en les tasques de govern per a vehicular com a pròpies les propostes del moviment d'esquerra independentista. Preparar, especialment, l'expansió de les llistes municipals.
- Combinar l'acció política amb la mobilització popular. L'acció institucional sola, portada de manera rutinària i al marge de l'entramat civil, només porta al manteniment dels partits del status quo.
- La promoció d'àmbits comunicacionals que reflecteixin de manera natural i quotidiana la manera de veure la realitat l'esquerra nacional.
- Una estratègia d'aliances polítiques i socials que ens identifiqui com el referent natural de l'esquerra nacional.

6.2. Els Objectius d'ERC els propers anys: la incidència i mobilització social.

- Preparar, amb temps, les mobilitzacions ciutadanes, amb reunions amb les Seccions Locals, edició de material propi, socialització de la problemàtica, edició d'un document polític propi, per tal que la presència d'ERC sigui real i destacada i poder donar així consistència i credibilitat a la voluntat d'esdevenir referents de la Catalunya activa.

- Convocar mobilitzacions populars pròpies a partir de les campanyes que s'organitzin i desenvolupar-les amb ambició i mitjans per tal que tinguin una incidència real.
- Treballar per ser interlocutor útils de col·lectius socials diversos, per tal d'esdevenir el referent real de la Catalunya activa: joves, dones, treballadors autònoms, gent gran, immigrants, món de la cultura, petit empresariat dinàmic i assalariats en general.
- Treballar, també, per ser l'interlocutor natural dels col·lectius socials enquadrats dins el moviment de l'esquerra nacional. Ja que el gran potencial transformador d'aquest moviment ve del fet de què el contacte més proper (el social, previ al polític) vingui ja des de l'òptica de l'esquerra independentista, associant a aquest moviment els valors d'utilitat, transformació, proximitat.
- Intervenir directament i de forma activa en els grans debats públics, sense dobles discursos ni rebaixes de contingut, per fer avançar la nostra presència a la societat civil i la nostra influència sobre l'opinió ciutadana.
- Promoure campanyes de mobilització ciutadana a favor d'una Catalunya lliure de peatges, l'espai social català, el teixit econòmic productiu i la presència viva del català en tots els àmbits d'ús entre altres prioritats.
- Contribuir a la definició de l'entorn social de l'esquerra independentista, tant en l'àmbit cultural i comunicacional, com en el socioeconòmic i associatiu, procurant-ne la identificació dels sectors més actius i capdavanters amb el projecte de l'esquerra nacional.

Finalment, l'expansió, l'obertura i la conseqüent transformació d'ERC en el referent polític d'un ampli moviment social ha de fer possible en un temps raonable, la recuperació de l'ampla base social sobre la que es va assentar el partit en el moment de la seva fundació, ara fa setanta anys.

Relació d'esmenants

Hugo Alvira, Ramon Antich, Anna Bach, Joan Badia, Ramon Ballester, Josep M. Barneda, Xavier Bastos, Rubén Benavent, Uriel Bertran, Lluís Bosch, Lluís Caireda, M. Carme Carmona, Xavier Castellana, Agustí Cerdà, Mateu Chalmeta, Josep Chinchó, Guillem Clapés, Manel Collado, Lluís Corominas, Àlex Corretgé, Pepa Costa, Xavier Deulonder, Josep M. Diéguez de Jaureguizar, Àngels Egea, Clara Espinós, Josep M. Farreny, Pep Ferré, Teresa Garcerà, Marc Ges, Josep Lluís Gozalbo, Francesc Guerrero, Marc Josa, Marc Lanao, Francesc Xavier Llauredó, Ramon Llena, Carles M. Macián, Lluís Marco, Marc Marsal, Pere Massana, Josep M. Merino, Toni Millet, Josep M. Minoves, Jordi Miró, Francesc Molinas, Jordi Montanyà, Lluís Antoni Navarro, Òscar Pañella, Oriol Pera, Josep Joaquim Perucho, Josep Pinyol, Ramon Plana, Miquel Porter i Moix, Montserrat Prat, Pere Prat, Dolors Puertas, Francesc Ribot, Enric Rius, Xavier Román, Francesc Sánchez, Narcís Sastre, Josep Sellarès, Macià Serra, Oriol Solà, Vicent Terol, Jaume Torra, Sílvia Urenya, Pere Vilà i Josep Vives.